

Associate Degree Architectural Crafts

AANVRAAG MACRODOELMATIGHEIDSTOETS NIEUWE OPLEIDING

ZUYD HOGESCHOOL, JANUARI 2025

**ZU
YD**

Inhoudsopgave

1. Basisgegevens Instelling	4
2. Basisgegevens Opleiding	4
3. Inhoud opleiding en onderwijsprogramma	5
3.1 Inleiding	5
3.2 Onderwijsprogramma	6
4. Doelgroep van de opleiding	8
5. Beroeps-/arbeidsmarktprofiel afgestudeerden	8
6. Analyse verwant aanbod	12
7. Geschatte instroom in de nieuwe opleiding	13
8. Onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte	13
Inleiding.....	13
8.1 Arbeidsmarktonderzoek	13
8.2 Arbeidsmarktbronnen	14
8.2.1 Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt, landelijke arbeidsmarkt.....	14
8.2.2 Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt, regionale arbeidsmarkt.....	15
8.2.3 Overige arbeidsmarktbronnen	15
9. Noodzaak tot start nieuwe opleiding	21
9.1. Ruimte voor nieuwe opleiding binnen bestaand portfolio van Zuyd Hogeschool	21
9.2 Noodzaak voor uitbreiding versus integratie in huidige opleiding(en)	21
10. Aansluiting instellingsprofiel	22
11. Afstemming	23
Bijlagen	24

1. Basisgegevens Instelling

Naam instelling	Zuyd Hogeschool
BRIN-code	25JX
KvK-nummer	14 06 09 95
Contactpersoon aanvraag	<p>[REDACTED] [REDACTED] Maastricht [REDACTED] [REDACTED]</p> <p>Nieuw Eyckholt 300, Postbus 550, 6400 AN Heerlen</p>
Contactpersoon CvB	[REDACTED]

2. Basisgegevens Opleiding

Kenmerk aankondiging	A23-041
Naam	Architectural Crafts
Oriëntatie	Hbo
Niveau	Associate degree
Vormen	Voltijd
Gemeente waar de opleiding wordt gevestigd	Maastricht
Taal	Nederlands
Studielast	120 EC
Studieduur	2 jaar
Beroepsvereisten	Geen
Capaciteitsbeperking	Geen
Beoogde startdatum	September 2026
ISAT-code (indien bekend)	Nieuwe opleiding, dus nieuwe ISAT-code
RIO-(sub)onderdeel	5 Taal en cultuur
ISCED-rubriek (optioneel)	0212 mode-, interieur- en industriële vormgeving

3. Inhoud opleiding en onderwijsprogramma

3.1 Inleiding

De Associate degree-opleiding Architectural Crafts (Ad AC) leidt op tot assistent ontwerper in het architectonische domein en is in nauwe samenwerking ontwikkeld met de opleiding Vormgeving, profiel Architectuur en Interieur (BA), onderdeel van de Architectuur Academie Maastricht.

De in Nederland unieke kracht van de Architectuur Academie Maastricht (AAM) is dat de opleidingen Vormgeving, Architectuur en Interieur (BA), Interieurarchitectuur (MA) en Architectuur (MSc) op een samenhangende, didactische visie zijn gebaseerd en in dialoog met elkaar, de kunst van het onderzoekend ontwerpen beoefenen.

Wat voorop staat in de didactiek van de academie is een autobiografische benadering van de thema's plaats, architectonische ruimte en materialiteit. Studenten werken samen in de vorm van 'casestudies' (praktijksimulaties in het onderwijs) in een team waarin ze leren verschillende rollen binnen de praktijk in te vullen.

Deze benadering van studeren van de Architectuur Academie Maastricht vormt de student van 'assistent ontwerper', tot ontwerper, interieurarchitect of architect en tot zelfstandig cultureel ondernemer.

Hierbij reikt de regio Maastricht-Aken-Luik bijzondere ingrediënten aan voor een nadrukkelijk fenomenologische benadering, een benadering waar het onderzoek naar de menselijke waarneming van de architectonische ruimte centraal staat. Gekoppeld aan een praktijk van het bouwen die een nog bijzondere, ambachtelijke (craft) ervaring koestert.

De ontwerpleersituatie van de AAM is gekarakteriseerd doordat de student leert aan de hand van het projectmatig ontwerpen en het onderzoeken van context en ontwerp. Dat wat op het einde wordt beoordeeld, zijn het projectresultaat en het projectproces en de individuele ontwikkeling. Bij de projectonderdelen is sprake van leren in een atelieromgeving. De docent/professional geeft de student een opdracht (context) en begeleidt de student bij de ontwikkeling van een passend ontwerp. Het doel van de begeleiding is dat de student steeds bewuster de (ruimtelijke) vraagstelling van de opgave begrijpt door de feedback van de docent. Doordat de docent de ontwerpkeuzes en de gekozen communicatiemethode bevraagt, ontstaat een dialoog waardoor de student zich bewuster wordt van de ontwerpen en de gekozen tools, zodat een kwaliteitsverbetering wordt aangebracht.

Het beroepsbeeld assistent ontwerper 'architectural crafts' speelt in op de drie verschillende talentdomeinen 'creatief, technisch en communicatief'. In de Ad Architectural Crafts (Ad AC) ontwikkelt de student kennis en vaardigheden in een of meerdere van deze domeinen naar gelang van het persoonlijke talent van de student.

- **Methodisch werken:** De student leert verschillende theorieën en methodes uit de architectuur kennen en hoe deze toegepast kunnen worden op actuele problemen en vragen.
- **Samenwerken:** Door middel van praktijkvoorbeelden (case studies) werkt de student in een team en vervult verschillende rollen.
- **Communiceren:** De student leert kritisch naar zijn eigen rol te kijken en effectief te communiceren met het team en anderen, bijvoorbeeld door middel van taal, tekeningen en modellen.
- **Probleemoplossend vermogen:** De student leert verschillende oplossingen te bedenken en kritisch te evalueren en aan te passen tijdens de case studies.

- **Lerend vermogen:** De student wordt zich bewust van de steeds veranderende context en rollen binnen de case studies en leert zich hierop aan te passen.

De afgestudeerde Ad'er is onder meer in staat presentatiemodellen en -tekeningen, prototypes, moodboards, 3D-renderings en digitale modellen voor de in de praktijk relevante software te maken. Daarnaast verricht de student onderzoek aan en voor onder meer 3D-modellen (zowel fysiek als digitaal) materialen, programma's van technische en/ of functionele eisen en de technische randvoorwaarden van concepten. De student leert denken vanuit een holistische benadering en levert een bijdrage aan ruimtelijke concepten, filosofische en/of esthetische uitgangspunten.

De Ad'er AC komt bij voorbeeld terecht in functies als assistent interieurontwerper, assistent architectonisch vormgever, ontwerpbegeleider interieurbouw.

De academie kiest voor de naam Architectural Crafts vanwege het verdiepende architectonische vakmanschap dat wij willen bereiken met deze Ad. Het gaat over de bekwaamheid van de vaardigheden/handwerk in het architectonische domein in de voornamelijk euregionale context die kenmerkend is voor de identiteit van de Architectuur Academie Maastricht.

3.2 Onderwijsprogramma

Schematische weergave opleidingsprogramma:

Curriculum jaar 1 (60 ec)	Onderwijsperiode 1	Onderwijsperiode 2	Onderwijsperiode 3	Onderwijsperiode 4
<i>Projecten</i>	Spaces for life and work	Minimum Maximum	Living outside the box	The climate decade
<i>Theorie</i>	Kunstgeschiedenis	Kunstgeschiedenis	Architectuur/ designgeschiedenis	Architectuur/ designgeschiedenis
<i>Vaardigheden</i>	Divers	Divers	Divers	Divers
Curriculum jaar 2 (60 ec)	Onderwijsperiode 1	Onderwijsperiode 2	Onderwijsperiode 3	Onderwijsperiode 4
<i>Projecten</i>	Follow the sun	Unification	Afstuderen individueel thema	
<i>Theorie</i>	Divers	Divers		
<i>Vaardigheden</i>	Divers	Divers		

Projecten

Het project in deze eerste periode 'spaces for life and work' gaat over bewustwording. De student leert dat architectuur niet op zichzelf staat, dat alles daarin en eromheen een doel heeft en dat de mens het begin- en eindpunt van alles is.

Het project in periode 2 heet 'minimum maximum' en traint de studenten om met andere ogen naar de wereld om hen heen te kijken. We gebruiken schaal als middel om ze anders te laten kijken en denken over wat ze om hen heen weten en vertrouwen.

Periode 3 gaat over 'living outside the box' en leert studenten hoe ze buiten hun comfortzone kunnen denken en handelen. Alleen door de grens van vertrouwdheid te overschrijden, kun je groeien.

Jaar 1 wordt met periode 4 afgesloten met het project 'the climate decade'. In dit project leren de studenten dat alles wat ze doen, hoe innovatief of passend ook, impact zal hebben. Wij pakken wereldproblemen aan en maken hen bewust van de gevolgen of waarde van hun keuzes.

Het project in periode 5 noemen we 'follow the sun' en leert de studenten hun perceptie van wat design is te veranderen. Design is niet altijd tastbaar, het heeft niet altijd een vorm. Een ervaring heeft geen fysieke vorm, maar kan wel worden ontworpen.

Periode 6 behandelt 'unification'. In dit project vragen we de studenten om alles wat ze van project één tot en met vijf hebben geleerd toe te passen in een tastbare, psychologische en zintuiglijke ervaring binnen een architecturale ruimte die hun visie en ambities weerspiegelt voor de toekomstvisie van de gebouwde omgeving in haar totaliteit.

Periode 7 en 8 is gericht op het afstuderen met een individueel thema.

Theorie en reflectie

Om bovenstaande projecten tot een goed einde te brengen reiken we onze studenten theorie aan en trainen wij hun vaardigheden.

De theorie gaat over kunst, architectuur en designgeschiedenis. De student leert over belangrijke kunststromingen en de overeenkomsten tussen kunst, design en architectuur. Hij begrijpt deze stromingen en invloeden in de context van het verleden, heden en de toekomst. Er wordt speciaal gekeken naar ambachten, technieken en doelen binnen deze bewegingen, met een focus op de mens en de maatschappij.

Daarnaast reflecteert de student op literatuur en podcasts en verdiept zich zelfstandig in thema's die te maken hebben met design en architectuur en schrijft hierover essays. Deze thema's kunnen ook gekoppeld worden aan de module architectuur en designgeschiedenis. Tot slot leert de student over verschillende moderne materialen en technieken. Hij werkt onderzoekend en experimenteel om zijn eigen materialen en combinaties te ontwikkelen. Experiment en innovatie staan centraal.

Vaardigheden

De Ad-opleiding Architectural Crafts besteedt uiteraard veel aandacht aan vaardigheden. Gedurende onze tweejarige opleiding trainen wij onze studenten op de volgende vaardigheden.

Digitale vaardigheden

De student leert de basis van vakgerelateerde software. De student leert met deze software zijn/haar ideeën te visualiseren, uittekenen, construeren en communiceren. Technisch tekenen, tekeningregelgeving en de cross-over / het samen gebruik van verschillende software komen aan bod.

Schetsen

De student leert de basis in communicatievaardigheden door gebruik te maken van analoge tekenmedia. Elementen zoals goed kijken, perspectief, verhouding, schaduw en kleurgebruik komen aan bod. Vervolgens wordt de vertaalslag gemaakt om de technieken in te zetten om zijn/haar eigen ideeën iteratief vast te leggen.

Fotograferen

Anders leren kijken, 'zien' en 'ramen'. De student leert in deze module de basistechnieken en aspecten van fotografie als diafragma, sluitertijd, ISO-waarde en belichting. Verder wordt de student uitgedaagd 'te zien' en vast te leggen dat wat anderen niet waarnemen en om deze beelden interessant te verwezenlijken.

Constructief tekenen

De student leert de basis in ruimtelijk constructief tekenen middels analoge en digitale tekenmedia.

Presenteren

De student wordt getraind op solide presentatie- en communicatievaardigheden, verbaal en visueel. Aandacht ligt om de student te trainen in presentatietechnieken welke interessant, functioneel en logisch zijn van opbouw.

Model maken

De student leert driedimensionaal te denken door verschillende materialen prototypen en schetsmaquettes te construeren. Centraal staat om ontwerpen iteratief te onderzoeken middels duidelijk communicerende tastbare modelstudies.

Schrijven / storytelling

De student leert de 'craft' en het belang van storytelling, om de 'waarom' achter een ontwerp helder te krijgen en deze op een boeiende manier op schrift te vangen. Beleving, passie, authenticiteit en overtuiging zijn enkele begrippen waar de student mee aan de slag gaat.

4. Doelgroep van de opleiding

De doelgroep voor deze opleiding is mbo4-studenten en anderzijds vo-leerlingen van havo of vwo. Elke student met een mbo-niveau 4, havo- of vwo-diploma, of een behaald 21+ toelatingsonderzoek is toelaatbaar. Aanvullende eisen worden gesteld om toegelaten te worden tot de opleiding. Voorafgaand aan definitieve inschrijving wordt beoordeeld in hoeverre de student artistieke aanleg bezit. Dit moet blijken uit:

- beeldend vermogen, werken vanuit waarneming en vanuit voorstellingsvermogen;
- gevoel voor kleur, vorm en materiaal;
- oorspronkelijkheid en individualisme.

Een andere doelgroep bestaat uit studenten die niet op het moment van toelating over voldoende bagage beschikken om toegelaten te worden tot de bacheloropleiding, en zich eerst - in een meer praktijkgerichte Ad-opleiding - verder kunnen bekwamen om dan eventueel op een later moment door te stromen naar de Bachelor.

Tenslotte is als doelgroep aan te merken die studenten die vanuit de bachelor besluiten te switchen naar de Ad-opleiding vanwege hen moverende redenen (zoals eerder op de arbeidsmarkt aan de slag te kunnen gaan).

5. Beroeps-/arbeidsmarktprofiel afgestudeerden

Veranderend beroep

In februari 2023 publiceerde de Architects Council of Europe (ACE) een onderzoek¹ waarin verschillende trends en verschuivingen in de architectuursector zichtbaar worden. Een

---

¹ The Architectural Profession in Europe 2022 Sector Study. February 2023, Mirza & Nacey Research Ltd (Bijlage 2, pagina 69)

belangrijke conclusie uit dit rapport is dat architectenbureaus in Europa, inclusief Nederland, zich herstructureren om aan nieuwe eisen te voldoen, zoals de toenemende digitalisering en de focus op duurzaamheid. Steeds meer architecten maken gebruik van 3D-modellen bouwgerelateerde softwarepakketten en richten zich op het ontwerpen van energie-efficiënte gebouwen. Dit resulteert in kleinere, flexibelere bureaus die gespecialiseerd zijn in digitale ontwerpen en duurzame oplossingen. De verschuiving naar duurzaamheid vraagt om nieuwe kennis en aanpassingen binnen de bureaus.

Deze verschuiving zien we ook terug in ons onderzoek, waarin we zien dat het hier gaat om een nieuw profiel in een recente trend in de arbeidsmarkt waar dezelfde verschuiving van taken en functies te zien is, leidend tot nieuwe functies.

Deze nieuwe functies worden gecreëerd op basis van diverse (voor bureaus vaak nieuwe) taken. Die taken zijn onder andere de volgende²:

Visualisaties kunnen maken
3D printen
Modelleren
Presentatiepanelen maken
Uitwerken van schetsen

Verhalen in beelden kunnen vertellen
Renderen
Vorbereiden van presentaties
Maquettes maken

Het niveau van deze functie is uiteraard lager dan de functie van een architect. Het vakgebied heeft dit ook erkend en heeft daarom een dergelijke (lagere) functie al opgenomen in het nieuwe functiehuis van architectenbureaus³. De ijkfunctie Architectuur en ontwerp, niveau 4, representeert 'onze' Ad'er. Enkele kenmerken van deze functie zijn:

Rapporteert aan de directie of aan de projectverantwoordelijke. Geeft geen leiding en werkt onder begeleiding. Minimaal HBO werk- en denkniveau. Heeft breedtekennis. Ontwikkelt proceskennis. Kan werken met relevante software, onder andere 2- en 3-dimensionaal.

Met de Ad Architectural Crafts willen we vooruitlopen op deze trends en zorgen wij ervoor dat bureaumedewerkers worden opgeleid die tot staat zijn tot het uitvoeren van deze nieuwe taken.

Het onderzoek

In de periode april tot en met juli 2024 is door Tien organisatieadvies een Arbeidsmarktonderzoek uitgevoerd ten behoeve van de Ad-opleiding Architectural Crafts voor Zuyd Hogeschool (opgenomen als bijlage 1). Zowel voor het kwalitatieve onderzoek als voor het kwantitatieve onderzoek zijn gesegmenteerde populaties bevroegd, waarbij een evenwichtige spreiding is aangebracht over de relevante categorieën: grotere en kleinere organisaties. Zowel in het kwalitatieve werkveldonderzoek als in de kwantitatieve werkgeversenquête zijn daartoe respondenten in verschillende domeinen bevroegd. De respondenten zijn gespreid over deze segmenten. Daarmee is voldoende 'probleemrepresentativiteit' gewaarborgd. Dat wil zeggen dat de resultaten een voldoende betrouwbare afspiegeling geven van de gehele populatie om daarmee een onderbouwd antwoord te geven op de vraag naar de arbeidsmarktbehoefte.

² Zie o.a. het Arbeidsmarktonderzoek Tien organisatieadvies Ad Architectural Crafts (bijlage 1).

³ FUNCTIEHUIS ARCHITECTENBUREAUS, instrument voor functie- & salarisindeling. Stichting Fonds Architectenbureaus, januari 2024. P. 15 (bijlage 7).

In totaal zijn 13 werkgevers geïnterviewd en hebben 23 werkgevers de enquête ingevuld. De werkgevers zijn geselecteerd omdat zij werkzaam zijn in het werkveld van architectural crafts en zij dus werkgever kunnen worden van afgestudeerde Ad'ers AC. De geïnterviewde werkgevers én de geënquêteerden hadden allen invloed op het aannamebeleid van de eigen organisatie.

In bijlage 5 van het arbeidsmarktonderzoek (zie bijlage 1) zijn de namen van de instellingen, de functies van de respondenten en hun antwoorden vermeld, zodat de resultaten van zowel de interviews als de enquête als navolgbaar en relevant beoordeeld kunnen worden. Eventuele dubbelingen in de kwantitatieve data (respondenten die zowel geïnterviewd zijn en die de enquête hebben ingevuld) zijn verwijderd.

In de interviews bleken zowel de visie op de relevante ontwikkelingen als de (naar het oordeel van de respondenten) vereiste competenties over de hele linie een gedeeld beeld op te leveren. Methodisch is daarmee voldoende 'saturatie' ontstaan om de uitkomsten van het onderzoek als betrouwbaar te beoordelen.

Uit de interviews komt naar voren dat de meeste organisaties expliciet aangeven dat zij het zonder meer een goede zaak vinden als de beoogde Associate degree er komt en dat deze ook voor hen als werkgever relevant is.

"Het is goed dat deze opleiding er komt. Het is goed om mensen nadrukkelijk voor de praktijk op te leiden." ██████████

"Deze opleiding is zeker interessant. Het Ad niveau kan zeker tegemoet komen aan de trends en vragen." ██████████

"Werkstatt staat positief ten opzichte van deze Ad. Respondent heeft erg veel ervaring met mbo-4 niveau studenten. Hun werkmentaliteit van aanpakken is heel waardevol. Als die basis wordt aangevuld met een Ad-opleiding, is dat zeer waardevol." ██████████

Ook wordt in de gesprekken aangegeven, dat het Ad-niveau goed aansluit bij de (veranderende inhoud van) het werk in het kader van de hierboven beschreven trends en ontwikkelingen.

"Het is goed dat deze opleiding er komt. Mbo 4 is nu te laag voor ons om aan te nemen. Het Ad niveau kan net dat extra stapje zijn." ██████████

"Sluit goed aan bij werkzaamheden van het bureau. Taken kunnen onder andere zijn: voorbereiden van presentaties, renders maken, tekeningen presentabel maken, presentatiepanelen maken, maquettes maken." ██████████

In de gesprekken wordt ook aangegeven dat het Ad-niveau goed aansluit bij de wensen en ambities van de relevante doelgroep.

"Deze Ad opgeleide medewerkers kunnen juist interessant zijn als ze een ander doorgroeiprofiel hebben dan bachelor- of master opgeleide medewerkers, zelf niet de ambitie hebben om architect te worden en omdat ze minder duur zijn (lager salaris dan architecten)." ██████████

Respondenten hebben ook duidelijke ideeën over de inhoud, vorm en opzet van de opleiding. Er is grote consensus over de vraag of de opleiding breed of smal moet worden opgezet. De

meerwaarde van de opleiding moet zitten in een focus op verdiepend vakmanschap en de mogelijkheid tot specialisatie, zo betogen de meeste respondenten.

"In de opzet van de opleiding moet de nadruk liggen op het praktische en de combinatie van technische en creatieve competenties. De opleiding moet zeker niet te breed worden opgezet, maar moet de diepte in." [REDACTED]

"De huidige opleidingen zijn nog te generiek. Er moet meer focus komen op 'maak', goed bouwkundig kunnen uitwerken. Dat gat kan deze Ad opvullen. Voorwaarde en meerwaarde zijn dus verdieping en specialisatie." [REDACTED]

Naast technische bagage, vraagt het werkveld ook aandacht voor creativiteit en vormgeving.

"Veel opleidingen in dit domein zijn nu te globaal. Veel stagiaires moeten in de praktijk echt nog 'op maat gemaakt worden'. Daarom moet de Ad qua opzet enerzijds breed worden opgezet in de combinatie 'creatief en technisch', maar ook de mogelijkheid bieden tot inhoudelijke specialisatie." [REDACTED]

"Opleiding dient niet te breed te worden opgezet. Eerst en vooral een goede basis leggen, juist met meer het kunstendomein. Vormgeving is een must." [REDACTED]

In het onderzoek hebben werkgevers aangegeven dat de volgende functienamen aansluiten bij afgestudeerde Ad'ers AC:

- Architectural aid
- Architectural clerk
- Architecturaal medewerker
- Assistent ontwerper
- Assistent bij het presentabel maken van visualisaties en het communiceren daarover.
- Bouwkundig modelleur
- Creatief vertaler/bouwer
- Supportive architect

Zuyd Hogeschool heeft op basis van deze input een eerste beroepsbeeld opgesteld van de afgestudeerde Ad'er Architectural Crafts. Vervolgens is het niveau bepaald aan de hand van het document van het landelijk overlegplatform Ad van de Vereniging Hogescholen 'Beschrijving niveau 5' (2018). Uitkomst is dat Zuyd Hogeschool een opleiding heeft ontwikkeld die inspeelt op drie verschillende talentdomeinen 'creatief, technisch, communicatief'. In de Ad Architectural Crafts ontwikkelen studenten kennis en vaardigheden in een of meerdere van deze domeinen naar gelang van het persoonlijke talent van de student.

Afgestudeerde Ad'ers zijn onder meer in staat presentatiemodellen en -tekeningen, prototypes, moodboards, 3D-renderings- en digitale modellen voor bouw-gerelateerde softwarepakketten te maken. Daarnaast verrichten zij onderzoek aan en voor onder meer 3D-modellen (zowel fysiek als digitaal) materialen, programma's van technische en/of functionele eisen en de technische randvoorwaarden van concepten. Zij leveren een bijdrage aan het denken over ruimtelijke concepten, filosofische en/of esthetische uitgangspunten.

Naast de functienamen afkomstig uit het arbeidsmarktonderzoek, komen Ad'ers Architectural Crafts bijvoorbeeld ook terecht in functies als assistent interieurontwerper, assistent architectonisch vormgever, ontwerpbegeleider interieurbouw en bouw.

6. Analyse verwant aanbod

In Nederland worden drie Ad-opleidingen aangeboden die als aanverwante opleidingen kunnen worden geduid. In Zwolle biedt ArtEZ de Ad-opleiding Interieurvormgever aan. Deze tweejarige hbo-opleiding leidt studenten op tot een ruimtelijk ontwerper gespecialiseerd in sfeer en beleving van binnenruimtes.

In Rotterdam biedt de Rotterdam Academy (een instituut van Hogeschool Rotterdam) de Ad-opleiding Arts & Crafts aan. In deze opleiding verdiepen studenten hun conceptuele, creatieve en ontwerpvaardigheden en worden zij in twee jaar opgeleid tot vormgever in onder andere de specialisatie Interieur.

In Deventer tenslotte biedt Saxion de Ad Interior Brand Identity aan. Hier leren studenten alles over ontwerp, technologie en branding, zodat zij hun creativiteit en commerciële inzichten samen kunnen laten komen.

De drie Ad-opleidingen hebben een wezenlijk andere inhoud dan onze onderhavige Ad-opleiding. De Ad Architectural Crafts bevindt zich in een architectenomgeving, waar vormgeving en techniek samenkomen in een 'bouwomgeving'.

Bovendien liggen de drie opleidingen ver weg van de locatie waar Zuyd Hogeschool haar Ad aan wil bieden: Maastricht.

Aanverwante Ad-opleidingen in Nederland zijn de Ad Interieurvormgever van ArtEZ in Zwolle en Ad Arts & Crafts in Rotterdam. Beiden hebben een relatief stabiele instroom. Onderstaand tabel geeft een overzicht van de instroomcijfers van de laatste jaren (bron: VH, januari 2025).

hogeschool	2018	2019	2020	2021	2022	2023
artez	13	12	11	15	8	18
hs. rotterdam	52	43	49	41	33	64
totaal	65	55	60	56	41	82

De Ad Interior Brand Identity van Saxion in Deventer is gestart in september 2024; er zijn nog geen openbare instroomgegevens bekend.

We kunnen concluderen dat er ruimte in het landelijk aanbod is voor deze Ad-opleiding Architectural Crafts in Maastricht:

- er worden geen verwante opleidingen aangeboden in Nederland;
- de aanverwante opleidingen worden in een andere regio aangeboden en
- deze aanverwante opleidingen hebben een stabiele instroom.

7. Geschatte instroom in de nieuwe opleiding

Een inschatting van het aantal instromende studenten maken we op basis van twee gegevens: de animo van studiekeizers om onze open dagen te bezoeken en op basis van de instroomcijfers voor verwante opleidingen.

Tijdens de Open Dagen die de Architectuur Academie Maastricht organiseert, wordt ook altijd mogelijk toekomstig aanbod gepresenteerd om de interesse van studiekeizers te peilen. Zo heeft de Ad Architectural Crafts zich ook gepresenteerd tijdens de open dagen november 2023. Geïnteresseerden konden zich inschrijven, waarna zij op de dag zelf werden geïnformeerd over de studie. Voor de open dag op 18 november 2023 hebben zich 77 studenten geregistreerd waarvan er daadwerkelijk 48 zijn geweest. Voor de open dag van 27 januari 2024 hebben zich 31 studenten aangemeld waarvan er 21 studenten zijn geweest. Stel dat een kwart van de geïnteresseerden zich zouden inschrijven als student, dan kan Zuyd Hogeschool rekenen op een klas van $(48 + 31 / 4 =)$ ongeveer 19 studenten.

Zoals we eerder zagen, hebben aanverwante Ad-opleidingen in Nederland (Ad Interieurvormgever van Artez en Ad Arts & Crafts van Hogeschool Rotterdam een relatief stabiele instroom. Onderstaand tabel geeft een overzicht van de instroomcijfers van de laatste jaren (bron: VH, januari 2025).

hogeschool	2018	2019	2020	2021	2022	2023
artez	13	12	11	15	8	18
hs. rotterdam	52	43	49	41	33	64
totaal	65	55	60	56	41	82

Op basis van bovenstaande mag Zuyd Hogeschool ervan uitgaan dat een instroom van ongeveer 15 tot 20 studenten een reële verwachting is voor deze opleiding.

8. Onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte

Inleiding

De behoefte op de arbeidsmarkt wordt in deze aanvraag onderbouwd aan de hand van het arbeidsmarktonderzoek ten behoeve van deze nieuwe Ad-opleiding AC (8.1) en aan de hand van kwantitatieve arbeidsmarktbronnen (8.2).

8.1 Arbeidsmarktonderzoek

Uit de *interviews* komt naar voren dat de komende 5 jaar er een vraag is naar 11 nieuwe medewerkers en ongeveer 8 per jaar (expliciet genoemd door respondenten), die deze Ad hebben gevolgd. Over een periode van 5 jaar betreft dat circa $(11 / 5 + 8 =)$ 10 nieuwe medewerkers per jaar.

In totaal hebben 23 werkgevers de *online enquête* volledig ingevuld (op de relevante vragen). Hieruit komt een totale vraag naar voren van ongeveer 18 nieuwe medewerkers die de tweejarige Ad hebben gevolgd. Gespreid over een periode van 5 jaar betekent dat een vraag naar circa $(18 / 5 =)$ 4 medewerkers per jaar.

Totaal hebben de geïnterviewde en geënquêteerde werkgevers een vraag naar nieuwe Ad'ers van 14 per jaar⁴.

De genoemde cijfers hebben alleen betrekking op de geïnterviewde en geënquêteerde organisaties. De aantallen gebaseerd op de totale populatie zullen dus nog hoger zijn. Ook weten we dat we met deze opleiding wellicht iets vooruitlopen op de huidige arbeidsmarkt vragen. De beschreven ontwikkelingen en trends die zich aftekenen in dit beroepenveld laten zich nu nog niet volledig kwantificeren in vacatures. Vormgeven van onderwijs is soms ook vooruitzien en de trend voor zijn, zodat we op tijd op de arbeidsmarktbehoefte kunnen inspelen.

8.2 Arbeidsmarktbronnen

8.2.1 Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt, landelijke arbeidsmarkt

Aansluiting van opleidingen op de arbeidsmarkt

In de meest recente arbeidsmarktprognoses van Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA/AIS) wordt een beeld geschetst van de huidige en op middellange termijn te verwachten arbeidsmarktontwikkelingen. CDHO kijkt hierbij naar de 'ITKP-indicator'. Wanneer deze getypeerd wordt als 'groot' betekent dat, dat er veel arbeidskrachte voor de betreffende categorie verwacht wordt. Dat is dus gunstig in het kader van een mogelijke aanvraag.

Voor onderhavige aanvraag presenteren wij de arbeidsmarktgegevens van het opleidingstype bachelor bouwkunde, civiele techniek en architectuur en de mbo-4 bouw en infra. Onder de bacheloropleiding zijn de sterk verwante Ad-opleidingen Bouwkunde en Ad Architecture and construction engineering opgenomen naast een aantal niet en nauwelijks verwante opleidingen. We tonen de gegevens van de opleidingstype mbo-4 bouw en infra omdat deze gegevens een juiste weergave geven van de verwachte arbeidsmarkt voor de afgestudeerde Ad'er AC.

ROA typeert de vooruitzichten in 2028 voor afgestudeerden van deze opleidingstypen als goed en verwacht grote knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening (bron: ROA/AIS januari 2025):

Opleidingstype	Verwachte uitbreidingsvraag tot 2028	Verwachte vervangingsvraag tot 2028	Verwachte baanopeningen tot 2028	Verwachte instroom schoolverlaters tot 2028	ITKP in 2028 toekomstige knelpunten
Bachelor - bouwkunde, civiele techniek en architectuur	500 (0,1% per jaar)	23.800 (4,2% per jaar)	24.300 (4,3% per jaar)	15.200 (2,8% per jaar)	Groot (0,96)
Mbo-4 - bouw en infra	500 (0,1% per jaar)	20.200 (4,8% per jaar)	20.700 (4,0% per jaar)	4.800 (1,2% per jaar)	Groot (0,87)

Het werkveld geeft in de interviews aan dat deze opleiding ook aandacht dient te besteden aan vormgeving en creativiteit. Vandaar dat hier ook de gegevens worden gepresenteerd voor de bachelor Kunst. ROA verwacht landelijk voor afgestudeerden van deze opleidingstypen 'vrijwel geen' knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening (bron: ROA/AIS januari 2025):

⁴ Zie pagina 28 van het Arbeidsmarktonderzoek (Bijlage 1).

Opleidingstype	Verwachte uitbreidingsvraag tot 2028	Verwachte vervangingsvraag tot 2028	Verwachte baanopeningen tot 2028	Verwachte instroom schoolverlaters tot 2028	ITKP in 2028 toekomstige knelpunten
Bachelor - kunst	-700 (-0,1% per jaar)	16.400 (2,1% per jaar)	16.400 (2,1% per jaar)	36.600 (4,4% per jaar)	Vrijwel geen (1,12)

Wij menen dat ook de creatieve sector arbeidsplaatsen biedt aan afgestudeerden van deze opleiding. In paragraaf 7.2.3 Overige arbeidsmarktbronnen zullen wij dat aantonen.

8.2.2 Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt, regionale arbeidsmarkt

Aansluiting van opleidingen op de arbeidsmarkt

Om de situatie in Zuid-Limburg, de regionale arbeidsmarkt welke Zuyd Hogeschool met deze opleiding wenst te bedienen, te beschrijven, presenteren wij de kraptes op de arbeidsmarkt van de opleidingssubsectoren Mbo4 - techniek, bouw en procesindustrie en Bachelor - techniek en ICT. Deze twee opleidingssubsectoren sluiten het beste aan bij onderhavige Ad-opleiding, omdat de (aan-)verwante opleidingen in deze subsectoren vallen.

Opleidings-subsector	Verwachte uitbreidingsvraag tot 2028	Verwachte vervangingsvraag tot 2028	Verwachte instroom schoolverlaters tot 2028	ITA in 2028 toekomstige knelpunten
Mbo4 - techniek, bouw en procesindustrie	-0,6% per jaar	4% per jaar	1,1% per jaar	Goed (0,89)
Bachelor - techniek en ict	-0,7% per jaar	3,7% per jaar	2% per jaar	Goed (0,94)

ROA typeert de vooruitzichten in 2028 voor afgestudeerden van deze opleidingstypen als goed en verwacht grote knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening (bron: ROA/AIS januari 2025).

8.2.3 Overige arbeidsmarktbronnen

Met een nieuwe Associate degree-opleiding Architectural Crafts breiden wij onze portfolio uit en realiseren wij voor studenten een doorlopende leerlijn vanaf mbo-4 tot en met hbo-masterniveau. Daarmee biedt Zuyd een variatie aan opleidingsaanbod voor de regionale arbeidsmarkt en leveren wij een kleine maar bijzondere bijdrage aan de ontwikkeling van deze regio.

Creatieve industrie

Zoals eerder beschreven, geeft het werkveld aan dat deze opleiding vanzelfsprekend aandacht dient te besteden aan vormgeving en creativiteit. De creatieve sector in Nederland groeit en biedt voor deze doelgroep ook veel arbeidsplaatsen.

Het aantal banen in de Nederlandse creatieve industrie groeide in het decennium van 2012 tot en met 2022 harder dan in de totale Nederlandse economie. Over het gehele decennium 2012 tot en met 2022 bedroeg de banengroei in de creatieve industrie 2,7 procent gemiddeld per

jaar, in de recente jaren 2019-2022 was dat 2,9 procent. Het aantal banen in de totale economie groeide in die tijdvakken met respectievelijk 1,2 en 1,6 procent per jaar. De Nederlandse creatieve industrie telt in 2022 390 duizend banen, 93 duizend meer dan in 2012.⁵

	Banen	Groei	Groei	Groei	Groei
	2022	2012-22	2012-22	2019-2022	2019-2022
	<i>Aantal x1.000</i>	<i>Aantal x1.000</i>	<i>% per jaar</i>	<i>Aantal x1.000</i>	<i>% per jaar</i>
Kunsten en cultureel erfgoed	143,8	35,5	2,9%	10,6	2,6%
Media en entertainmentindustrie	106,0	14,7	1,5%	5,0	1,6%
Creatieve zakelijke dienstverlening	142,1	42,5	3,6%	16,7	4,3%
Creatieve industrie	391,9	92,8	2,7%	32,3	2,9%
Diensten	310,0	67,5	2,5%	17,2	1,9%
Hardware	44,5	1,9	0,4%	0,1	0,1%
ICT	354,5	69,4	2,2%	17,3	1,7%
Creatieve industrie en ICT	746,4	162,2	2,5%	49,7	2,3%
Totale economie	9.369,8	1.036,1	1,2%	443,3	1,6%

Bron: Lisa, bewerking NEO Observatory

Tabel 1: Aantal banen in 2022 en groei van het aantal banen in de periode 2012 - 2022 en 2019 - 2022 in de creatieve industrie en ICT in Nederland⁶.

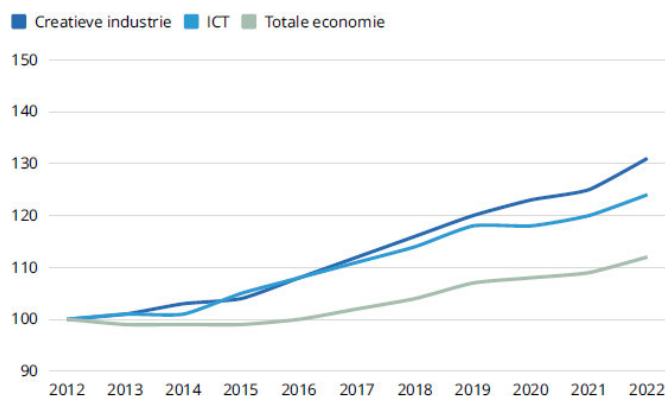
⁵ Bijlage 3: Monitor Creatieve Industrie 2023, p.5

⁶ Bijlage 3: Monitor Creatieve Industrie 2023, p.19

Ook de toename van het aantal banen in de creatieve industrie ten opzichte van de totale economie van Nederland groeit:

Figuur 2.1 Ontwikkeling van het aantal banen in de periode 2012-2022 van de totale economie, creatieve industrie en ICT (index 2012 = 100)

Bron: Lisa, bewerking NEO Observatory

Tabel 2: Ontwikkeling van het aantal banen in de periode 2012 - 2022 van de totale economie, creatieve industrie en ICT (index 2012 = 100)⁷.

	Banen 2022 Aantal x1.000	Groei 2012-2022 Aantal x1.000	Groei 2012-22 % per jaar	Groei 2019-22 Aantal x1.000	Groei 2019-22 % per jaar
Kunsten en cultureel erfgoed	143,8	35,5	2,9%	10,6	2,6%
Podiumkunsten	46,9	16,0	4,3%	4,5	3,4%
Scheppende kunsten	46,0	16,8	4,7%	6,2	5,0%
Overig kunst en erfgoed	31,1	4,0	1,4%	0,1	0,1%
Cultureel erfgoed	19,8	-1,3	-0,6%	-0,2	-0,3%
Media en entertainmentindustrie	106,0	14,7	1,5%	5,0	1,6%
Radio en televisie	16,9	2,3	1,5%	0,7	1,5%
Persmedia	39,0	3,4	0,9%	1,9	1,7%
Film	22,1	8,3	4,8%	2,9	4,7%
Muziekindustrie	6,4	3,6	8,8%	1,9	12,5%
Boekenindustrie	7,3	-1,3	-1,6%	-0,2	-0,9%
Gaming en overige uitgeverijen (*)	2,5	0,4	1,8%	0,1	1,2%
Live entertainment	11,7	-2,0	-1,6%	-2,3	-5,8%
Creatieve zakelijke dienstverlening	142,1	42,5	3,6%	16,7	4,3%
Architectuur	13,9	1,5	1,1%	0,4	1,1%
Design	52,1	35,5	12,1%	12,6	9,7%
Communicatie	76,2	5,6	0,8%	3,7	1,7%
Creatieve industrie	391,9	92,8	2,7%	32,3	2,9%

*) Deze categorie omvat een relatief diffuse verzameling van bedrijfstakken die niet als zinvolle eenheid te typeren zijn (zie onder meer Bijlage 2a.). In tegenstelling tot wat de benaming suggereert is deze categorie geen indicator van de bedrijfstak gaming. Met het oog op volledigheid is de categorie hier toch opgenomen, maar blijft verder onbesproken.

Bron: Lisa, bewerking NEO Observatory

Tabel 3: Aantal banen in 2022, ontwikkeling aantal banen 2012 - 2022 en 2019 - 2022 in de domeinen van de creatieve industrie in Nederland⁸

⁷ Bijlage 3: Monitor Creatieve Industrie 2023, p. 21

⁸ Bijlage 3: Monitor Creatieve Industrie 2023, p. 28. P. 29

In tabel 3 zien we een groei van architectuur met 1,1% en design met 9,7%. De groei van 1,1 procent binnen architectuur in 2012-2022 impliceert een banengroei van 1,5 duizend in het domein van architectural design.

Internationale blik op de euregio

De opleidingen die we binnen de Architectuur Academie Maastricht aanbieden hebben een (inter-)nationale en euregionale herkenbaarheid. We kijken en werken over de grens heen en bedienen dan ook de arbeidsmarkt van de euregio. Vandaar dat we de relevante arbeidsmarkten van België en Duitsland schetsen.

De Belgische arbeidsmarkt, bouwnijverheid

Meer dan driekwart (78,5%) van de vacatures bevindt zich in vijf economische sectoren: de non-profitsector, wetenschappen en administratieve diensten, handel, industrie en bouwnijverheid⁹. De bouwnijverheid kent momenteel 14.839 vacatures en een vacaturegraad van 6,35%. Dit laatste cijfer houdt in 'het aantal vacatures ten opzichte van het totale aantal arbeidsplaatsen in de onderneming'. Dit is voor de Bouwnijverheid dus relatief erg hoog. Gezien het feit dat de Ad'er AC in een bouw gerelateerde omgeving zal gaan werken, is het hoge vacaturecijfer in België ook een indicatie voor de arbeidsmarktkansen van de afgestudeerde Ad'er AC.

De Duitse arbeidsmarkt in de bouwsector

De vraag naar geschoolde arbeidskrachten is in de bouw en afbouw hoog. Net als in veel andere landen zijn gekwalificeerde geschoolde arbeidskrachten moeilijk te vinden in de bouw en civiele techniek, in de afwerkings- en gipsplatenbouw, maar ook in de loodgieters-, sanitair-, verwarmings- en airconditioningstechniek¹⁰. De verwachting is dat afgestudeerden van onze opleiding ook terecht kunnen als geschoolde arbeidskrachten in de bouw en de afbouw.

Specifieke arbeidsmarkt voor onze afgestudeerden

Tenslotte tonen we de arbeidsmarkt voor deze afgestudeerden aan de hand van enkele andere inzichten.

Eerder is al aangegeven dat de werkzaamheden binnen de architectuur verandert. Het onderzoek door Architects Council of Europe (ACE) gaf al aan dat architectenbureaus in Europa, inclusief Nederland, zich herstructureren om aan nieuwe eisen te voldoen, zoals de toenemende digitalisering en de focus op duurzaamheid. Steeds meer architecten maken gebruik van 3D-modellen en softwaretools, en richten zich op het ontwerpen van energie-efficiënte gebouwen. Onderhavige Ad-opleiding richt zich daar ook op en heeft daadwerkelijk de focus op deze digitale vaardigheden.

Gevraagde skills

In gesprekken met 10 bureaus op donderdag 9 juni 2022 heeft [REDACTED] geïnterviewd [REDACTED] geïnterviewd [REDACTED] geïnterviewd in hoeverre een behoefte bestaat aan een Ad-opleiding Architectural Crafts. Acht van de tien bureaus onderschreven de behoefte en hebben aangegeven waarom. Het verslag van deze gesprekken is als bijlage 4 toegevoegd aan deze aanvraag.

⁹ <https://statbel.fgov.be/nl/themas/werk-opleiding/arbeidsmarkt/vacatures-op-de-arbeidsmarkt>

¹⁰ Fachkräfteengpassanalyse 2023, Bundesagentur für Arbeit, juni 2024. P. 18 en 19 (Bijlage 5)

Enkele opmerkelijke uitspraken benadrukken de behoefte aan deze Ad-opleiding:

'Bij ons heeft een studente van de Bachelor opleiding Architectuur- en Interieur vormgeving gewerkt die juist op dit soort werkzaamheden heel goed inzetbaar was binnen ons kantoor, ...'

'Presentaties zijn de laatste jaren steeds belangrijker geworden binnen bureaus en ook het onze. Kostentechnisch is het interessant voor bureaus om dit soort vaardigheden door een Ad AC te laten uitvoeren.'

'Dit zou de missing link tussen de architect en bim modelleur kunnen zijn. De creatieve inslag van een dergelijk profiel is zeker waardevol voor een organisatie.'

Daarnaast heeft het onderzoek van MatchCare voor deze Ad-opleiding de waarde van specifieke skills ook aangetoond¹¹. Het onderzoek toont aan dat de belangrijkste vak gerelateerde skills zijn het beheersen van bouw-gerelateerde softwarepakketten.

Gevraagde vakgerelateerde skills voor architecten

Vakgerelateerde skills	2019	2020	2021	2022
Bim	5639	6447	6852	6942
Craft	9	19	25	37
Design	494	441	813	948
Fotografie	2	1	2	3
Revit (bim)	6631	7121	7557	8053
Rhino (3d implementatie voor revit)	50	40	64	72
Vectorworks	87	78	142	162
Vormgeven	17	47	29	43

Gevraagde vakgerelateerde skills voor architecten

Opmerking Rhino (3d implementatie voor Revit). De belangrijkste vakgerelateerde skills zijn het beheersen van software pakketten BIM en Revit. Er is een behoorlijke groei op het vlak van het beheersen van design (software).

Onze opleiding speelt hierop in door juist deze essentiële technische skills een centrale plaats te geven in het curriculum, zodat onze studenten optimaal voorbereid zijn op de eisen van de arbeidsmarkt.

Daarnaast wijst het onderzoek ook op het belang van zogenaamde soft-skills, zoals communicatievaardigheden, zelfstandigheid, teamwork, flexibiliteit, nauwkeurigheid en een proactieve houding. Deze vaardigheden worden door werkgevers steeds meer gezien als onderscheidende factoren, vooral op het Ad-niveau. Onze opleiding integreert deze soft-skills op een structurele manier in het programma, zodat studenten niet alleen vakinhoudelijk, maar ook persoonlijk en professioneel kunnen groeien. Hierdoor zorgen we ervoor dat onze afgestudeerden niet alleen technisch bekwaam zijn, maar ook klaarstaan als waardevolle, veelzijdige professionals.

¹¹ Rapport Doelmatigheidsonderzoek voor de AD opleiding Architectural Crafts Zuyd Hogeschool. MatchCare, augustus 2023 P.10 en 11 (Bijlage 6)

Uit het onderzoek van MatchCare blijkt tenslotte ook de forse vraag naar architecten in onze regio. De volgende tabel toont de aantallen vacatures van 2019 tot 2023 verdeeld over meerdere regio's¹².

Aantal vacatures per arbeidsmarktregio / provincie

Arbeidsmarktregio/ Provincie	2019	2020	2021	2022
Brabant-Midden	1597	1668	1601	1910
Brabant-Noordoost	1922	1798	2077	2435
Brabant-West	1568	1530	1768	1979
Brabant-Zuidoost	1893	1956	1939	2284
Limburg-Midden	498	619	642	803
Limburg-Noord	340	369	449	538
Limburg-Zuid	571	636	562	652
Drenthe	315	329	385	445
Flevoland	686	651	644	817
Friesland	916	1039	1244	1429
Gelderland	6809	6769	6935	7358
Groningen	1455	1489	1522	1594
Noord-Holland	6092	6587	6217	6283
Overijssel	2012	1956	2310	2684
Utrecht	3933	4186	4137	4009
Zeeland	700	629	669	730
Zuid-Holland	7600	8247	7983	8877
Totaal	38907	40458	41084	44827

De tabel toont aan dat in de regio's Noord- Midden en Zuid Limburg een totaal van (803 + 538 + 652) 1.993 vacatures zijn. Deze openstaande vacatures dwingen bureaus om taken te splitsen en te verdelen naar andere professionals binnen de bureaus. Op deze wijze kunnen functies als Ad'ers AC uitstekend soelaas bieden om de werkdruk voor het overige personeel te verminderen.

In relatie met onze bacheloropleiding

Zuyd Hogeschool merkt in haar gesprekken met werkgevers/ stageverlenende bedrijven dat hbo-bachelorstudenten in hun derde studiejaar (stagejaar) veelal werkzaamheden uitvoeren die zeer passend zijn voor takenpakket van de toekomstig afgestudeerde Ad'ers AC. Dat betekent dat in de praktijk taken op niveau 5 bestaan en dat deze werkzaamheden dan ook verricht kunnen worden door hbo-studenten die een relevante, tweejarige Ad opleiding hebben afgerond.

¹² Rapport Doelmatigheidsonderzoek voor de AD opleiding Architectural Crafts Zuyd Hogeschool. MatchCare, augustus 2023. P.5 (Bijlage 6)

9. Noodzaak tot start nieuwe opleiding

9.1. Ruimte voor nieuwe opleiding binnen bestaand portfolio van Zuyd Hogeschool

De visie van Zuyd Hogeschool op onderwijs (zie ook figuur 1) is de basis voor het portfoliobeleid.

Zuyd ambieert een onderwijsaanbod dat is afgestemd op de beroepspraktijk, op de regionale behoefte en op de diversiteit van onze instroom. Met de strategie 'Passie voor ontwikkeling' richt Zuyd zich op de succesvolle ontwikkeling van studenten tot goed opgeleide professionals en voor de regio relevante beroepskrachten. We doen dit met een goed doordacht onderwijsportfolio, dat bestaat uit een aanbod van opleidingen op verschillende niveaus in verschillende varianten en diverse vormen. Het beheer van het onderwijsportfolio vraagt permanente aandacht zodat het aanbod aansluit bij de behoeften in de arbeidsmarkt en de vraag vanuit de regio" ¹³ (Zuyd Hogeschool, 2023). Vanuit deze visie is de ambitie om een regionaal, breed aanbod aan opleidingen te bieden, in samenwerking met andere instellingen.

Figuur 1: visie op onderwijs (CvB, Zuyd Hogeschool, 2021)

Het opleidingsportfolio van de Architectuur Academie bestaat momenteel uit de voltijds bacheloropleiding Architectuur- en interieurvormgeving en de Masters Architectuur en Interior Architecture. Wij zien de Ad Architectural Crafts als mooie en waardevolle aanvulling in de academie én het domein beeldende kunsten.

De Ad Architectural Crafts voorziet in de behoeften van een specifieke groep studenten die anders geen hbo-opleiding zouden starten of voltooien. Voor sommige studenten is een vierjarige opleiding te lang of voldoen zij niet aan de brede eisen van een vierjarige bachelor. Een tweejarige opleiding biedt een overzichtelijker alternatief en stelt hen in staat om, indien deze vermogens later toch worden ontwikkeld, eventueel door te stromen naar de bachelor. Daarnaast zijn er studenten die wel aan een bacheloropleiding beginnen, maar uitvallen. De Ad Architectural Crafts geeft deze studenten de mogelijkheid om toch met een diploma de arbeidsmarkt te betreden.

9.2 Noodzaak voor uitbreiding versus integratie in huidige opleiding(en)

Zoals eerder aangegeven in deze aanvraag, bestaat er momenteel geen Ad in dit domein in Limburg of Oost-Brabant. Het is daarom niet mogelijk om de voorgestelde opleiding te integreren met een bestaande Ad-opleiding.

¹³ <https://www.zuyd.nl/binaries/content/assets/zuyd/nieuwe-medewerkers/zuyd-visie-op-eigentijds-hbo.pdf>

10. Aansluiting instellingsprofiel

Zuyd Hogeschool is een brede hogeschool met een zestigtal bachelor- en masteropleidingen, Associate degree-programma's en een pre-bachelor in acht domeinen: Podiumkunsten, Beeldende Kunsten, International Business and Communication, Techniek, Gezondheidszorg en Welzijn, Business en Recht, Hotel en Facility Management en Educatie.

Zuyd Hogeschool is dé hogeschool van Limburg, in het bijzonder van Zuid- en Midden-Limburg, met een stevige verankering in de (Eu)regio. Zuyd is gehuisvest op elf locaties binnen de gemeentes Heerlen, Maastricht en Sittard. Ongeveer driekwart van onze studenten komt uit Zuid- en Midden-Limburg, gemiddeld komt tien procent uit het Belgische en Duitse deel van de Euregio Maas-Rijn en daarbuiten. Het overgrote deel van de studenten loopt stage in de regio en een groot aantal gaat er na de studie ook aan de slag.

In haar nieuwe strategie 2024 - 2028¹⁴ beschrijft Zuyd Hogeschool haar visie op eigentijds hoger beroepsonderwijs en de betekenis van praktijkgericht onderzoek aan de hand van een aantal beloftes. Eén van de beloftes is het bieden een breed en passend onderwijsaanbod voor studenten en professionals (Het begint met jou, Strategie Zuyd Hogeschool 2024 - 2028, pagina 13 tot 17). Zuyd wil dat realiseren door het aanbod nog meer af te stemmen op de behoeften van studenten en de arbeidsmarkt. Zuyd wil talent vinden, ontwikkelen en behouden voor de regio, door onder meer het vernieuwen en vergroten van het onderwijsaanbod, mede afgestemd op krapte op de arbeidsmarkt. In een regio waarin demografische krimp en tegelijkertijd krapte op de arbeidsmarkt een rol speelt, ziet Zuyd Hogeschool een verantwoordelijkheid weggelegd om bij te dragen aan oplossingen.

De voorgenomen Ad Architectural Crafts sluit goed aan bij Zuyd, temeer omdat in het Domein Beeldende Kunsten al verschillende opleidingen worden aangeboden, maar nog geen Associate degree. De aanvulling op het bestaande portfolio is goed, mede omdat er vanuit het werkveld interesse en steun is voor deze opleiding en de professionals die zullen worden afgeleverd. Zuyd Hogeschool is een opleidingsinstelling met een sterke regionale verankering, waarbij een breed aanbod wordt nagestreefd om een optimale verbinding te realiseren tussen talenten en arbeidsmarkt.

De Architectuur Academie, waarbinnen de Ad Architectural Crafts zal worden aangeboden, deelt de ambities van Zuyd en blijft zoeken naar verdere aansluiting bij de wensen van doelgroepen en arbeidsmarkt. Binnen het kunstendomein zijn er drie lectoraten actief, te weten What Art Knows (gericht op artistiek onderzoek en engagement in de kunsten), Smart Urban Redesign (met een focus op het verbeteren van leefbaarheid, kwaliteit van leven en welzijn in de gebouwde omgeving) en Technology Driven Art (gericht op de invloed van nieuwe technologische ontwikkelingen op artistieke processen). De lectoren van deze lectoraten worden ook betrokken bij de ontwikkeling van het curriculum voor de Ad Architectural Crafts.

De thema's van het lectoraat Smart Urban Redesign, onderdeel van het domein Techniek / Built Environment van Zuyd, zijn nauw verweven met de case studies van de Associate degree, wat leidt tot een inhoudelijke synergie tussen de technische aspecten van de Built Environment en de ontwikkelingen in samenwerking met de Architectuur Academie. In de toekomst wordt beoogd deze verbindingen verder te versterken door middel van actieve deelname aan co-

---

¹⁴ [Het begint met jou. Strategie Zuyd Hogeschool 2024-2028](#)

creatieprojecten van het lectoraat, wat de thematische samenhang, actualiteit en impact nog verder zal vergroten.

Gezien het profiel van Zuyd Hogeschool, de transitithema's (met name Toekomstbestendig bedrijfsleven en Waardevolle wijken) en de genoemde lectoraten is het een logische keuze om deze Associate degree bij Zuyd te starten. De geografische ligging van de vestigingsplaats (Maastricht) en het ontbreken van een sterk verwant aanbod in voltijd Ad-opleidingen in de wijdere regio draagt bij aan deze keuze.

De instroom in de voltijd bacheloropleiding Architectuur en Interieurvormgeving bestaat voor 60% uit studenten uit de regio Limburg, waarvan 40% afkomstig uit Zuid-Limburg. Naar verwachting zullen toekomstige Ad-studenten eveneens uit de regio (Zuid-)Limburg komen. Het is niet waarschijnlijk dat deze groep verder zoekt naar geschikte opleidingen dan in de nabije regio.

We realiseren ons dat de Associate degree Architectural Crafts evenwel zou passen binnen het instellingprofiel van collega onderwijsinstellingen met een aanpalend verzorgingsgebied, zoals ArtEZ in Zwolle. ArtEZ heeft een specifiek kunstenprofiel, anders dan het brede instellingsprofiel van Zuyd. Zuyd Hogeschool heeft echter ook een sterk kunstprofiel binnen haar brede aanbod, met gekende kwaliteitsopleidingen zoals de Toneelacademie Maastricht, Conservatorium Maastricht, Kunstacademie Maastricht en de Architectuur Academie, die ook een landelijke uitstraling heeft. Daarbij, gezien de ligging zullen potentiële Ad-studenten uit Zuid- en Midden Limburg niet snel voor ArtEZ kiezen (deze instelling bevindt zich op 167 kilometer).

11. Afstemming

In het landelijk Ad-kunstoverleg, waarin vertegenwoordigd zijn Gerrit Rietveld Academie Amsterdam, Hogeschool voor de Kunsten Utrecht, ArtEZ Hogeschool voor de Kunsten Zwolle, Hogeschool Rotterdam en Hogeschool Zuyd / Architectuur Academie Maastricht, is tijdens een inventarisatieronde aangegeven dat Zuyd Hogeschool voornemens is deze opleiding te gaan aanbieden. Dat is met een positieve houding ontvangen: geen van de aanwezigen had daar bezwaar tegen. Ook in het Sectoraal Advies College Kunstopleiding (SAC-KUO) is het voornemen aangekondigd en ook daar is positief gereageerd. De afstemming heeft verder afzonderlijk plaatsgevonden met de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten in Den Haag en ArtEZ Hogeschool voor de Kunsten in Zwolle.

Tenslotte is in ons regulier overleg met Fontys dit voornemen ook besproken. Het initiatief om deze Ad bij Zuyd te starten is door de betrokken gesprekspartners van Fontys positief ontvangen¹⁵ en verdere verkenningen voor kennisdeling in curriculumontwikkeling en mogelijke samenwerking zijn gaande.

---

¹⁵ Gesprek d.d. 11 december 2023. Verslag beschikbaar op aanvraag.

Bijlagen

Nummer	Bijlage
1	Arbeidsmarktonderzoek deeltijd Associate degree-opleiding Architectural Crafts Zuyd Hogeschool, Tien organisatieadvies, 18 september 2024
2	The profession in Europe 2022 Sector Study. February 2023, Mirza & Nacey Research Ltd
3	Monitor Creatieve Industrie 2023
4	Verslag macrodoelmatigheidstoetsing bij 10 architectenbureaus. Gesprekken met architectenbureaus gevoerd door ██████████ ██████████ ██████████ op donderdag 9 juni 2022.
5	Fachkräfteengpassanalyse 2023, Bundesagentur für Arbeit, juni 2024
6	Rapport Doelmatigheidsonderzoek voor de AD opleiding Architectural Crafts Zuyd Hogeschool. MatchCare, augustus 2023
7	Functiehuis Architectenbureaus, Stichting Fonds Architectenbureaus, 2024